

банки, спеціалізовані іпотечні установи, ощадні каси, а також приватні особи, які мають бажання надавати позику.

Список використаних джерел:

1. Пучковская, Ирина Йосифовна. Залог недвижимости – способ обеспечения исполнения обязательств [Текст]: дис...канд.юрид.наук: 12.00.03/Пучковская Ирина Йосифовна; Национальная юридическая академия Украины. – Х., 1995.
2. Дякович М. М. Цивільно-правові аспекти забезпечення майнових інтересів заставодержателя [Текст]: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Дякович Мирослава Михайлівна; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л. – 2003.
3. Закон України «Про заставу» № 2655-ХІІ від 02 жовтня 1992 року, зі змінами й доповненнями. [Електронний ресурс]. – <http://rada.gov.ua/>.
4. Закон України «Про оренду державного та комунального майна» № 2270-ХІІ від 10 квітня 1992 року, зі змінами й доповненнями. [Електронний ресурс]. – <http://rada.gov.ua/>.

Рубанчук Г.С.

аспірант,

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ЦИВІЛЬНА ДІЄЗДАТНІСТЬ ДИТИНИ: ДЕФЕКТНІСТЬ ЧИ EXPANSIO?

У статті 1 Конвенції ООН про права дитини зазначено, що дитиною є кожна людська істота до досягнення нею 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше [2]. В законодавстві України це положення визначено з єдиною відмінністю, термін «людська істота» замінено на «особа». Так, відповідно до Сімейного кодексу України правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття, дитина до досягнення нею чотирнадцяти років вважається малолітньою, а у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років – неповнолітньою.

Фізичні особи, які не досягли повноліття, тобто діти, можуть бути учасниками цивільних правовідносин, але їх здатність щодо реалізації своїх прав, прав та обов'язків відрізняється від тих, якими наділені фізичні особи, що мають повну цивільну дієздатність. Цивільна дієздатність фізичної особи – це здатність особи своїми діями набувати для себе цивільних прав і самостійно їх здійснювати, а також здатність своїми діями створювати для себе цивільні обов'язки, самостійно їх виконувати та нести відповідальність у разі їх невиконання. Цивільну дієздатність має фізична особа, яка усвідомлює значення своїх дій та

може керувати ними, а отже може бути повноцінним учасником цивільних правовідносин.

Цивільний кодекс України наділяє малолітню особу частковою цивільною дієздатністю, яка дає можливість самостійно здійснювати лише обмежене коло дій. Така особа може вчиняти правочини, які задовольняють її побутові потреби, відповідають фізичному, духовному чи соціальному розвитку та стосуються предмета, який має невисоку вартість, а також здійснювати особисті немайнові права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом. Малолітня особа не є деліктоздатною, тому в правочинах від її імені виступають та несуть відповідальність за завдану нею шкоду батьки, усиновлювачі, опікуни (ст. 31 ЦК) [1].

Неповнолітня особа має неповну цивільну дієздатність і має право самостійно вчиняти дрібні побутові правочини, розпоряджатися своїм заробітком, стипендією або іншими доходами, здійснювати права на результати інтелектуальної, творчої діяльності, що охороняються законом, бути учасником (засновником) юридичних осіб, якщо це не заборонено законом або установчими документами юридичної особи; самостійно укласти договір банківського вкладу (рахунку) та розпоряджатися вкладом, внесеним нею на своє ім'я (грошовими коштами на рахунку). Інші правочини неповнолітня особа вчиняє за згодою батьків (усиновлювачів) або піклувальників (ст. 32 ЦК). Неповнолітні особи є деліктоздатними, а тому особисто несуть цивільну відповідальність за порушення зобов'язань або вчинення протиправних дій. У разі, якщо майна неповнолітньої особи не достатньо для відшкодування збитків, додаткову відповідальність несуть її батьки (усиновлювачі) або піклувальник.

Повна цивільна дієздатність є природним наслідком розвитку людини в соціумі в правовому сенсі, адже з досягненням повноліття (18 років) особа втрачає правовий статус дитини. З цього моменту вона звільняється з-під контролю батьків, піклувальника, стає повним носієм свободи та ризику. Кожна повнолітня особа вважається такою, що має повну цивільну дієздатність [5, с. 276].

На думку професора Стефанчука Р.О. для компенсації ефекту «юридичної неповноцінності» при здійсненні своїх суб'єктивних цивільних прав фізична особа, яка має дефекти в обсязі цивільної дієздатності, що пов'язані, зокрема, з її віком, станом здоров'я, рівнем психічного та фізичного розвитку, повинна наділятися додатковим юридичним механізмом, в тому числі і шляхом надання їй низки допоміжних прав. Одним із перших суб'єктів, якому закон надає вказані вище додаткові юридичні механізми у вигляді відповідних суб'єктивних цивільних прав, є дитина [4, с. 520]. В свою чергу, дефектом є (від лат. defectus) – відхилення від норми, відпадання, зменшення, недолік, брак,

вада, пошкодження, а ми маємо справу із розширенням цивільних прав та обов'язків осіб, які не досягли повноліття. Це розширення є поступовим, відбувається так би мовити «нарощування» цивільної дієздатності від часткової, з досягненням 14 років – неповної, і до встановленого законом вікового мінімуму (повноліття), який припускає набуття особою здатності розуміти значення своїх дій та керувати ними, або надається фізичній особі раніше цього віку відповідно до закону.

Дефект дієздатності можливий лише у прояві певних юридичних засобів – рішення суду щодо обмеження фізичної особи в цивільній дієздатності (суд за заявою батьків (усиновлювачів), піклувальника може обмежити право неповнолітньої особи самостійно розпоряджатися своїм заробітком, стипендією чи іншими доходами або позбавити її цього права (ст. 32 ЦК), а також щодо визнання особи недієздатною.

В статті 1 Закону України «Про охорону дитинства» визначено, що дитина – це особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона *не набуває прав повнолітньої раніше* [3]. Так, повна цивільна дієздатність може *досягатись, набуватись і надаватись*. У ЦК України реєстрація шлюбу з неповнолітньою особою є підставою для набуття нею повної цивільної дієздатності, у разі припинення шлюбу до досягнення фізичною особою повноліття повна цивільна дієздатність зберігається. Поряд з набуттям повної цивільної дієздатності у зв'язку з реєстрацією шлюбу з особою, яка не досягла повноліття, у статті 35 ЦК передбачено надання повної цивільної дієздатності неповнолітнім особам (емансипація неповнолітніх). Підставою для цього є укладення трудового договору з неповнолітньою особою, а також запис її матір'ю, батьком дитини.

Повна цивільна дієздатність може бути надана особі, яка досягла 16 років і яка бажає займатися підприємництвом. Якщо на це є згода батьків, піклувальника або органу опіки та піклування, ця особа може бути зареєстрована як підприємець [5, с. 277]. З цього моменту вона вважається такою, що має повну цивільну дієздатність. Звільнення з роботи, припинення підприємницької діяльності, смерть дитини, матір'ю, батьком якої записаний неповнолітній, чи передання дитини для проживання з іншою особою не є підставою для припинення наданої повної цивільної дієздатності.

Можна вважати, що цивільна дієздатність дитини є особливим видом цивільної дієздатності, що передбачає природне розширення, поступове збільшення правових можливостей малолітньої особи, прав та обов'язків неповнолітньої особи і досягається в повній мірі з настанням повноліття, а до того часу вона реалізується за допомогою дій законних представників цих осіб: батьків чи осіб, що їх замінюють, опікунів, піклувальників.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40 – Ст. 356.
2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року Прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН. Ратифікована Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 року. // Зібрання чинних міжнародних договорів України 1990 р. – № 1 – С. 205
3. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30 – Ст. 142.
4. Стефанчук Р.О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) [Текст] : Монографія / Р.О. Стефанчук; Національна академія наук України Інститут держави і права ім. В.П. Корещького. – Хмельницький : Видавництво Хмельницького університету управління та права, 2007. – 626 с. – С. 520-521
5. Ромовська З. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс [Текст] : Підручник / Зорислава Ромовська; МОНмолодьспорт України. – Видання третє, доповнене – Київ : «ВД» Дакор», 2013. – 672 с. – С. 276-278

Хаврук В.О.

асистент,

Національний транспортний університет

**ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДОГОВІРНИХ ФОРМ НАДАННЯ СПОЖИВЧИХ ПОСЛУГ**

У сфері захисту прав споживачів правова регламентація договірних відносин набуває особливого значення є важливим чинником для підвищення як культури надання споживчих послуг так і рівня правового виховання споживачів.

Аналіз наукових публікацій та правових досліджень з проблем захисту прав споживачів, дає змогу стверджувати, що правознавці, наприклад, Кузнецова Н. С., Осетинська Г. А. [1, с. 54] проблеми правового забезпечення договірних форм надання споживчих послуг пов'язують із відсутністю в доктрині цивільного права однозначної позиції щодо класифікації цивільно-правових договорів, чіткого розмежування таких видів договорів як договір підряду і договір про надання послуг, а також недосконалістю ЦК України (гл.63) та інших правових актів. Отже, питання правового забезпечення договірних форм надання споживчих послуг є актуальними і потребують додаткових досліджень.

Проблеми правового регулювання договірних форм надання споживчих послуг необхідно розглядати на основі аналізу відповідних